

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Michaely Bejčkové a Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **Vinařství Mutěnice, s. r. o.**, se sídlem Údolní 1174, Mutěnice, zast. JUDr. Leošem Viktorinem, advokátem se sídlem Riegrova 12, Olomouc, proti žalované: **Státní zemědělská a potravinářská inspekce, ústřední inspektorát**, se sídlem Květná 15, Brno, proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 3. 2012, čj. AD932-22/2008/119/9/2011-SŘ, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 5. 2014, čj. 29 A 26/2012 – 43,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 5. 2014, čj. 29 A 26/2012 – 43, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí žalované ze dne 7. 3. 2012, čj. AD932-22/2008/119/9/2011-SŘ, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 20 826 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku do rukou jeho zástupce JUDr. Leoše Viktorina, advokáta.

Odůvodnění:

I. Řízení u správních orgánů

[1] Rozhodnutím ze dne 28. 11. 2011 shledala Státní zemědělská a potravinářská inspekce, inspektorát v Brně, žalobce vinným ze spáchání sedmi správních deliktů podle zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o vinohradnictví a vinařství“); jednalo se již o třetí rozhodnutí v této věci, první dvě neobstála v odvolacím či v soudním přezkumu. Podle zjištění správního orgánu prvního stupně žalobce uváděl do oběhu nevyhovující vína v celkovém objemu 852 444 litrů;

konkrétně šlo o vína neznámého původu, vína s různými nedostatky v označování na etiketách, vína, u nichž nebyl uveden tradiční výraz v jazyce země původu v obchodních dokladech, a vína, u nichž byl překročen limit kyseliny citronové nebo oxidu siřičitého.

[2] Za to byla žalobci uložena úhrnná pokuta ve výši 900 000 Kč za použití absorpční zásady analogicky podle § 12 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Současně správní orgán prvního stupně zastavil řízení ohledně správních deliktů, u kterých došlo k zániku právní odpovědnosti v důsledku nové právní úpravy. Žalobce spáchal více správních deliktů s nejpřísnější sazbou pokuty, jejíž horní hranice činí 5 000 000 Kč; správní orgán prvního stupně proto určil jako nejpřísněji postižitelný ten správní delikt, který je spojen s nejvyšší závažností - uvádění do oběhu produktů neznámého původu [§ 39 odst. 1 písm. ee) zákona o vinohradnictví a vinařství].

[3] Odvolání, které žalobce podal proti tomuto rozhodnutí, zamítla žalovaná svým rozhodnutím ze dne 7. 3. 2012 a napadené rozhodnutí potvrdila jako celek (tj. ve výroku I, jímž byl žalobce shledán vinným a jímž mu byla uložena pokuta; ve výroku II, jímž byla žalobci uložena povinnost uhradit paušální náklady řízení; a ve výroku III, jímž bylo zastaveno řízení o čtyřech správních deliktech, u nichž v důsledku změny zákona došlo k zániku právní odpovědnosti). Žalovaná souhlasila s tím, že ve výroku rozhodnutí je nutné vymezit dobu spáchání správního deliktu; zároveň však setrvala na tom, že zpětné prokazování faktického přesného okamžiku uvedení vína do oběhu by mohlo znemožnit ukládání sankcí. Je proto dostatečné vymezit dobu spáchání deliktu dnem, kdy bylo zjištěno porušení zákona, tj. dnem kontroly.

[4] Řízení bylo vedeno pouze o skutcích popsanych v oznámení o zahájení řízení ze dne 4. 5. 2007. O nové právní kvalifikaci u skutků, které byly ve výroku rozhodnutí prvního stupně vymezeny v bodech 1, 5, 6 a 7, byl žalobce uvědoměn ve výzvě ze dne 18. 11. 2010. Není pravda, že by správní orgán hodnotil jako přítěžující skutečnost, že od zahájení řízení bylo se žalobcem vedeno dalších osm správních řízení. O této skutečnosti se rozhodnutí prvního stupně pouze zmínilo; žalovaná pak tuto zmínku z odůvodnění vypustila, protože nebyla pro rozhodnutí podstatná. Nelze přisvědčit žalobci ani v tom, že každé z těchto osmi řízení, které bylo zahájeno po 11. 5. 2007 (tj. po zahájení řízení v projednávané věci), mělo být spojeno s řízením v projednávané věci a podle absorpční zásady měla být uložena jediná sankce (nikoli celkem devět sankcí). První rozhodnutí v této věci v prvním stupni bylo vydáno dne 15. 8. 2007 a další správní řízení ve věci uložení pokuty za správní delikt bylo zahájeno až dne 30. 9. 2008, nešlo tedy o souběh správních deliktů.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[5] Krajský soud shledal, že žalobce nepodal odvolání proti výroku III rozhodnutí prvního stupně. Žalovaná tedy pochybila, pokud o takovém návrhu rozhodovala, ale tato vada se nijak nedotkla žalobcových práv a nemůže vést ke zrušení rozhodnutí žalované. Časové vymezení deliktů bylo dostatečné; správní orgány nehodnotily delikt jako trvajících nebo pokračujících. Žalobce nevnesl žádné konkrétní námítky, které by ukazovaly na pochybení správních orgánů v souvislosti tím, že v průběhu řízení se několikrát změnila právní úprava. Žalobce neuvedl, u kterého ze sankcionovaných jednání nebyla dodržena totožnost skutku; podle zjištění soudu se však změnila jen právní kvalifikace, nikoli skutkové vymezení.

[6] Zmínku o dalších osmi správních řízeních učinil správní orgán prvního stupně až poté, co se podrobně zabýval kritérii pro stanovení pokuty a dospěl i k její konkrétní výši; nejde tedy o přítěžující okolnost, jen o nadbytečné konstatování, které žalovaná právem

pokračování

z odůvodnění vypustila. Jelikož správní orgány dospěly k závěru, že nastal souběh deliktů, uložily úhrnný trest za použití absorpční zásady. S ohledem na průběh řízení, nabytí právní moci a vykonatelnosti správních rozhodnutí a následný soudní přezkum nebylo možné společně projednat další správní delikty, řízení o nichž byla zahájena následně, a nebylo možné uložit souhrnný trest. Krajský soud proto žalobu zamítl.

III. Kasační stížnost, vyjádření žalované a replika

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti namítl nesprávné posouzení právní otázky a nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu i soudu [§ 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (s. ř. s.)]. Krajský soud nijak nevysvětlil svůj závěr, podle kterého se potvrzení výroku o zastavení řízení, jehož přezkoumání stěžovatel nežádal, nijak nedotklo stěžovatelových práv. Stěžovatel má za to, že správní orgán tímto postupem porušil čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatelovo právní postavení se tím stalo nejistým, neboť není jasné, ke kterému datu bylo zastaveno řízení pro čtyři správní delikty, pro které bylo řízení původně rovněž zahájeno. V oblasti soudního trestání by tato vada nepochybně vedla ke zrušení rozhodnutí.

[8] Stěžovatel nadále považuje časové vymezení skutku [vyjádřené formulací: „při kontrole provedené dne 12. 12. 2006 ve stěžovatelově provozovně bylo zjištěno, že stěžovatel uvedl do oběhu produkty (...)“] za nedostatečné. Při takovém vymezení je rozhodnutí nepřezkoumatelné z hlediska posouzení otázky zániku odpovědnosti za správní delikt; touto otázkou se přitom správní orgán musí zabývat z úřední povinnosti v kterémkoli stádiu řízení. Jen pro ilustraci stěžovatel poukázal na delikt uvedený ve výroku I pod bodem 4 rozhodnutí v prvním stupni, který měl být spáchán 5. 2. 2007. Přitom z formulace skutkové věty lze nabýt dojmu, že měl být páchán sedmnácti útoky od 21. 8. 2004 do dne provádění kontroly. Správní orgány zřejmě zvolily toto časové vymezení skutku úmyslně, aby se nemusely zabývat otázkou zániku odpovědnosti za přestupek (k 1. 7. 2006 totiž vešla v účinnost změna § 40 odst. 3 zákona o vinařství a vinohradnictví, která se dotkla právě zániku odpovědnosti za přestupek). Stěžovatel dodal, že podle doktríny trestního práva se samostatně promlčují jednotlivé útoky pokračujícího trestného činu.

[9] Krajský soud se řádně nevypořádal ani s námitkou, podle níž nebyla zachována totožnost skutku: nemůže se přece jednat pouze o upřesnění právní kvalifikace ani o její změnu, jestliže je pachatel postihován za porušení jiné povinnosti než té, která byla uvedena v oznámení o zahájení řízení. Soud dále přehlédl, že správní orgán pomínil základní zásady soudního trestání a vyhnul se úvahám o souhrnném trestu. Stěžovateli nešlo o to, aby bylo spojeno všech devět samostatně vedených řízení; správní orgány se však měly vypořádat se skutečností, že v době, kdy bylo vedeno řízení v nyní projednávané věci, probíhalo před stejným správním orgánem osm dalších řízení pro správní delikty stejného druhu, a měly to promítnout do svých úvah o výši pokuty. Účelem souhrnného trestu je mj. vyloučit, aby za sbíhající se delikty nebyla uložena sankce, která by v součtu s ostatními sankcemi ukládanými za delikty, které jsou projednávány v samostatných řízeních, přesáhla sazbu stanovenou pro nejpřísněji trestný sbíhající se delikt. Stěžovatel proto navrhl, aby byl rozsudek krajského soudu zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

[10] Žalovaná ve svém vyjádření navrhla, aby byla kasační stížnost zamítnuta. Krajský soud v řízení o žalobě nepochybil a vypořádal se se všemi žalobními námitkami. Stěžovatelově domněnce, že správní orgán se záměrně vyhnul časové specifikaci skutků, aby se nemusel zabývat otázkou zániku odpovědnosti za správní delikt, odporuje skutečnost,

že správní orgán se otázce zániku odpovědnosti řádně věnoval, a to z moci úřední. Pro určení zániku odpovědnosti u skutku uvedeného ve výroku I pod bodem 4 nejsou podstatná data padělaných rozhodnutí o zatřídění, ale doba, kdy stěžovatel uváděl vína neznámého původu do oběhu (a to nepochybně činil k datu kontroly provedené 5. 2. 2007). Se stěžovatelem nikdy neprobíhalo souběžně devět řízení (dalších osm řízení bylo sice zahájeno, ale všechna nebyla vedena souběžně). Jádrem sporu ovšem nespočívá v tom, že by snad stěžovateli byla uložena pokuta v rozporu s principem souhrnného trestu, ale v tom, zda bylo či nebylo povinností správních orgánů provést úvahu o souhrnném trestu, resp. úvahu o pokutách uložených i v jiných správních řízeních. Žalovaná tuto námitku nijak nepominula a otázkou souhrnného trestu se zabývala, což konstatoval i krajský soud.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení; dospěl k závěru, že kasační stížnost je přípustná, má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

IV. a) Nepřezkoumatelnost rozsudku a rozhodnutí žalované

[12] Námitka nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu není důvodná. Krajský soud reagoval na veškerý obsah žaloby; tam, kde je jeho reakce stručná, to odpovídá stručnosti příslušné žalobní námítky. Ani žalované a jejímu rozhodnutí, resp. rozhodnutí vydanému v prvním stupni, není v tomto ohledu co vytknout. Ačkoli výrok rozhodnutí prvního stupně není pro svou rozsáhlost a obšírnost užitých skutkových podstat příliš přehledný, žalovaná to napravila tím, že do svého rozhodnutí zahrнула i tabulku jednotlivých skutků a jejich právních kvalifikací; dále se vypořádala se všemi odvolacími námitkami. Jinou otázkou je samotná věcná správnost hodnocení, které provedla žalovaná a krajský soud; tomu se Nejvyšší správní soud věnuje níže.

IV. b) Nadbytečný potvrzující výrok rozhodnutí žalované

[13] Shodně s krajským soudem má Nejvyšší správní soud za to, že pochybení, kterého se žalovaná dopustila přezkoumáním nenapadeného výroku rozhodnutí, není důvodem ke zrušení rozhodnutí žalované. Stěžovatel v skutku ve svém odvolání uvedl, že napadá rozhodnutí „v celém rozsahu s výjimkou té části výroku III, jímž bylo řízení částečně zastaveno“; žalovaná navzdory tomu zamítla odvolání a výslovně potvrdila i bod III výroku, proti němuž stěžovatel nebrojil. V odůvodnění tento svůj postup blíže nevysvětlila; to nasvědčuje závěru, že potvrdila i výrok III pouhým nedopatřením (vzniklým tím, že do svého vlastního výroku převzala veškerý text výroku orgánu prvního stupně, tedy jeho body I, II a III).

[14] Tato procesní vada nemohla z povahy věci nijak zkrátit stěžovatele na právech, a proto nemůže vést ke zrušení napadeného rozhodnutí. Lze připustit, že vada může vyvolat pochybnosti o tom, ke kterému datu bylo řízení o skutcích popsanych v bodě III výroku zastaveno. Stěžovatel však přes veškeré proklamace o „zásadním“ charakteru tohoto pochybení a o „mimořádně brubém“ zásahu do práv účastníka konkrétně neuvedl, jak se v důsledku pochybení fakticky zhoršilo jeho právní postavení. Podle Nejvyššího správního soudu se stěžovateli ve skutečnosti nestala žádná újma. Po celou dobu čtyř měsíců, kdy probíhalo odvolací řízení, stěžovatel nepochyboval o tom, že řízení ohledně skutků ve výroku III bylo pravomocně zastaveno (protože tento výrok nenapadl). Žalovaná jako odvolací orgán se stěžovatelem

pokračování

v průběhu řízení nijak nekomunikovala, protože neshledala potřebu doplňovat podklady rozhodnutí, a jejím prvním úkonem vůči stěžovateli tak bylo až vydání napadeného rozhodnutí. Až z něj se stěžovatel dozvěděl, že žalovaná omylem zahrnula do rozsahu svého vlastního výroku i výrok III rozhodnutí prvního stupně; rozhodnutím o odvolání se však jen (byť formálně nesprávně a věcně nadbytečně) potvrdil závěr, který byl stěžovateli ku prospěchu - totiž že řízení o skutcích ve výroku III bylo právem zastaveno.

[15] Jiná by byla situace, v níž by stěžovatel napadl jen výrok o vině a trestu (tedy výrok I), odvolací orgán by mu dal za pravdu a vrátil věc orgánu prvního stupně k dalšímu řízení, ale zároveň by omylem zrušil i výrok III, jímž bylo řízení o některých skutcích zastaveno. Pomine-li Nejvyšší správní soud to, že takové rozhodnutí by zřejmě trpělo nepřezkoumatelností pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů (spočívající v nesouladu mezi výrokem, kterým se věc vrací k dalšímu řízení i v rozsahu výroku III, a odůvodněním, kde se ale správnímu orgánu prvního stupně pochopitelně neříká nic o tom, jak má v dalším řízení ohledně skutků pod výrokem III postupovat), bylo by rozhodnutí v rozporu s § 90 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v účinném znění, podle něž nemůže odvolací správní orgán změnit rozhodnutí v neprospěch odvolatele (s výjimkou okolností zde uvedených, které by však v této věci nenastaly). Takové rozhodnutí by v řízení před soudem nemohlo obstát; naopak není namístě rušit rozhodnutí jen kvůli pochybení, které se nemohlo dotknout stěžovatelských práv ani zavázat podřízený správní orgán k dalším úkonům ve věci.

[16] Nejvyššímu správnímu soudu není známo, zda by – jak stěžovatel tvrdí – obdobná vada v oblasti soudního trestání „v každém případě“ vedla ke zrušení rozhodnutí. Rozhodně ale o tom nesvědčí názor Nejvyššího soudu vyslovený ve věci sp. zn. 3 Tdo 1184/2006 (jehož se stěžovatel dovolává), který se týká jiné situace. Ve věci projednávané Nejvyšším soudem šlo o to, že státní zástupce se odvolal pouze proti výroku krajského soudu o trestu, vrchní soud zrušil rozsudek krajského soudu v rozsahu tohoto výroku a sám stanovil jiný trest. Obviněná následně podala dovolání i proti rozsudku o vině z prvního stupně, protože se domnívala, že proti ní bylo vedeno trestní stíhání, ačkoli bylo nepřípustné. Nejvyšší soud však dovolání odmítl a zdůraznil, že dovolatel může napadat rozhodnutí odvolacího soudu pouze v tom rozsahu, v jakém byl tento soud oprávněn přezkoumat rozsudek soudu prvního stupně. Souvislost tohoto závěru Nejvyššího soudu s nyní projednávanou věcí tu Nejvyšší správní soud nespatřuje.

IV. c) Časové vymezení skutků ve výroku

[17] Důvodná je ovšem námitka nesprávného (chybějícího) časového vymezení některých skutků, jimiž se stěžovatel dopustil správního deliktu.

[18] Uvede-li správní orgán do výroku údaj o tom, kdy zjistil protiprávní jednání, není to na závadu, a tento údaj nelze ztotožňovat – jak to činí stěžovatel – s časovým vymezením skutku. Z formulace ve výroku I pod bodem 4 rozhodnutí v prvním stupni [„při kontrole provedené dne 5. 2. 2007 v provozovně Vinarství Mutěnice (...) bylo zjištěno, že účastník řízení uváděl do oběhu produkty od dodavatele MK Pro, s. r. o., (...) u kterých původ vín byl doložen padělanými rozhodnutími o zařazení“] tedy nelze dovodit, že delikt byl spáchán 5. 2. 2007. Na závadu ale je – nejen u této, ale i u dalších skutkových vět – že po konstatování správního orgánu, kdy protiprávní jednání zjistil, už nenásleduje žádný údaj o tom, kdy se stěžovatel tohoto jednání dopustil.

[19] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dovodil (srov. usnesení jeho rozšířeného senátu ze dne 15. 1. 2008, čj. 2 As 34/2006-73, publikované pod č. 1546/2008 Sb. NSS),

že výrok rozhodnutí o jiném správním deliktu musí obsahovat popis skutku uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby nemohl být zaměněn s jiným. Neuvede-li správní orgán takové náležitosti do výroku svého rozhodnutí, podstatně poruší ustanovení o řízení, a jeho rozhodnutí musí být z tohoto důvodu k námitce účastníka zrušeno.

[20] Obecně lze k požadavku přesné časové specifikace vytykaného skutku, jak ji formuluje judikatura Nejvyššího správního soudu, říci, že jej nelze vykládat mechanicky – totiž tak, že je třeba vždy uvést přesný den (měsíc) počátku a konce závadného jednání, protože v některých případech to z povahy věci není možné. Určitá minimální míra podrobnosti v popisu skutku je však nezbytná pro celé sankční řízení, a to zejména pro vyloučení překážky litispendence, dvojího postihu pro týž skutek a překážky věci rozhodnuté, pro určení rozsahu dokazování a pro zajištění řádného práva na obhajobu. Judikatura k otázce náležitostí výroku správního rozhodnutí je poměrně přísná v obecných formulacích; v konkrétních věcech však ani u ní nepřevládá hledisko formální nad hlediskem materiálním (k tomu viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 12. 2009, čj. 8 Afs 56/2007-479, publikovaný pod č. 2295/2011 Sb. NSS). Důvodem pro zrušení rozhodnutí tak podle přesvědčení soudu nemůže být to, že ve výroku není obsažen zcela vyčerpávající popis skutku, pokud je povaha skutku včetně všech podrobností zřejmá z odůvodnění rozhodnutí.

[21] Soud považuje za rozumný náhled, podle něž je třeba přezkoumávat konkrétní výrok rozhodnutí o správním deliktu především z toho hlediska, zda výrok nebyl formulován natolik stručně, že skutek zde popsán lze zaměnit s jiným, že účastníku nebylo zřejmé, co konkrétně mu správní orgán vytyká, že se účastník pro příliš obecný popis skutku nemohl účinně bránit a přinášet v řízení dostatečně přiléhavé protiargumenty – tedy z hlediska skutečného dotčení účastníka na právech. V tomto ohledu není stěžovatelův poukaz na nedostatečné časové vymezení skutků zcela přesvědčivý, protože v průběhu celého správního řízení konkrétně nenamítl, že by mu povaha a rozsah některého pochybení nebyly jasné, že by nevěděl, za co přesně je trestán, případně že by kvůli nedostatečné specifikaci skutku byl za některé jednání trestán opakovaně.

[22] Přesto však je třeba trvat na tom, že výrok ve věci správního deliktu, ve kterém se správní orgán ani nepokusil blíže vymežit dobu spáchání skutku a který nelze „dotvořit“ ani s pomocí údajů obsažených v odůvodnění rozhodnutí, nemůže obstát. Nejde-li totiž o delikty trvající či pokračující (pozn.: jednotlivé útoky pokračujícího deliktu se v rozporu se stěžovatelovým tvrzením nepromlčují samostatně, naopak promlčecí doba počíná běžet od okamžiku, kdy byl delikt dokončen, tedy kdy byl spáchán poslední útok), je časové vymezení skutku významné pro posouzení případného zániku odpovědnosti za delikt. Proto bývá obvyklé i u jednání, která nelze přesně časově zařadit, popsat alespoň rámcově, kdy k nim došlo („v blíže nezjištěné době v měsíci červenci 2004“, „v blíže neurčené době, nejdříve však od měsíce srpna 2006 do měsíce listopadu 2007“, „v blíže neurčené době od roku 2005, nejpozději do března 2006“), aby bylo možno určit počátek běhu promlčecí, resp. prekluzivní, lhůty.

[23] Jednotlivé body výroku I rozhodnutí vydaného v prvním stupni (které žalovaná bez dalšího převzala) vykazují z tohoto pohledu různou míru nejasnosti v otázce, kdy se stěžovatel dopustil vytykaného jednání. V některých případech je možné usuzovat z dat obsažených v číslech jednotlivých šarží či uvedených na fakturách, kterými správní orgán ve výroku identifikoval jednotlivé dodávky, že k jednání nedošlo před tímto datem (aby stěžovatel mohl uvádět víno do oběhu, musel je nejprve nabýt). V jiných případech to však možné není, protože výrok a k němu se vztahující část odůvodnění neobsahuje vůbec žádnou indicii, která by vypovídala o čase spáchání skutku.

pokračování

[24] Konkrétně podle bodu 1 výroku I uvedl stěžovatel do oběhu Rulandské šedé, číslo šarže L6-155, Ryzlink rýnský, číslo šarže L6-33 (09/06/06), a Rulandské šedé, číslo šarže 253. U Ryzlinku rýnského je v čísle šarže uvedeno datum, které by mohlo být rozhodné pro časové vymezení deliktu; u Rulandského šedého, číslo šarže 253, je uvedeno, že víno bylo stěžovateli dodáno podle faktury ze dne 21. 6. 2006; u Rulandského šedého, číslo šarže L6-155, však není patrný jakýkoli bližší časový údaj o tom, kdy víno bylo či mohlo být uváděno do oběhu. Výrok I body 2 a 3 se týká Frankovky, jejíž číslo šarže L 357 (18/12/06) zřejmě vymezuje počátek období, v němž mohlo být víno uváděno do oběhu. Podobně to platí o výroku I bodu 6 (zde jsou uvedena data faktur, podle nichž bylo stěžovateli dodáno Veltlínské zelené a Müller Thurgau). Výrok I bod 7 (výrobek Malovaný džbánek) uvádí jen číslo šarže L-6-158, ale v protokolu o kontrole ze dne 22. 3. 2007 se za tímto číselným kódem uvádí i datum (26/10/06).

[25] Výrok I bod 4 se týká jednak Ryzlinku rýnského, číslo šarže L6 225 (skutek je řádně časově vymezen daty 4. 1. 2006 – 8. 12. 2006), jednak množství vín různých druhů a neznámého původu, jejichž uvedením do oběhu stěžovatel spáchal pokračující delikt. U každé dodávky, k níž se vztahovalo padělané rozhodnutí o zatřídění, jsou uvedena data (a čísla) faktur, která by zřejmě mohla sloužit pro časové vymezení deliktu. Konečně ve výroku I bod 5 jde o pokračující delikt, který se týká jednak výrobků Hradní bílé a Zámecké bílé, u nichž lze snad z čísla šarže usuzovat na datum uvedení do oběhu, jednak ale i výrobku Stolní víno bílé polosuché, u nějž chybí jakýkoli bližší časový údaj.

[26] Soud dodává, že v některých případech se potřebného časového údaje nelze dobrat ani v obsahu správního spisu, zejména tedy v protokolech o kontrole ze dnů 13. 11. 2006, 12. 12. 2006, 15. 1. 2007, 5. 2. 2007, 6. 2. 2007 a 22. 3. 2007 a v jejich přílohách. Například v protokolu ze dne 12. 12. 2006, které se vztahuje k výroku I bodu 1 rozhodnutí prvního stupně, správní orgán uvádí: „*Dle tvrzení výrobce bylo vyrobeno a uvedeno do oběhu 30 144 kusů předmětného Ryzlinku rýnského a 23 160 kusů předmětného Rulandského šedého.*“ Doklad o tom, že stěžovatel nakoupil a uvedl do oběhu právě takové množství vína a v jakém časovém rozmezí se tak stalo, však ve spisu chybí, resp. ani správní orgán sám se jej nedovolává. Z ničeho tedy není zřejmé, kdy počala běžet lhůta pro zánik odpovědnosti za správní delikt podle § 40 odst. 3 zákona o vinohradnictví a vinařství a dokdy byl správní orgán oprávněn vést řízení o správním deliktu týkajícím se právě takto označeného vína.

[27] Bez ohledu na to, jestli je možno se ve spisu „dopátrat“ bližšího časového vymezení deliktu, nebo ne, ale rozhodně není úkolem správního soudu, aby tímto způsobem nahrazoval činnost správního orgánu a jeho povinnost řádně vymezit skutek, který je předmětem řízení. Tato povinnost platí i v případě, že protiprávní jednání probíhalo v okamžiku, kdy bylo zjištěno, již po delší čas. Podle krajského soudu nebylo ani možné v situaci, kdy již víno bylo uvedeno do oběhu, uvést cokoli bližšího než datum kontroly, při níž bylo protiprávní jednání zjištěno. S tím však nelze souhlasit; jak už výše naznačeno, při bližším vymezení vína, jehož se protiprávní jednání týkalo, lze vycházet z data nákupu, data lahvování, data, kdy bylo víno zaneseno do skladové evidence, apod.

IV. d) *Totožnost skutků*

[28] Námitka poukazující na porušení pravidla o totožnosti skutku není důvodná. Stěžovatel ani v kasační stížnosti ani předtím v žalobě blíže neoznačil, u kterých pochybení nebyla podle něj respektována totožnost skutku; pouze v odvolání upřesnil, že jde o skutky uvedené

pod bodem 1, 5, 6 a 7 rozhodnutí prvního stupně. Nejvyšší správní soud dává za pravdu hodnocení krajského soudu, podle nějž stěžovatel zaměňuje skutkové vymezení na straně jedné a jeho právní kvalifikaci na straně druhé. To je ostatně zřejmé i ze samotné formulace námitky v kasační stížnosti: stěžovatel zde popírá, že by mohlo jít o změnu právní kvalifikace, „*jestliže je pachatel postihován za porušení jiné povinnosti než té, která byla uvedena v oznámení o zahájení řízení*“. To, jaká povinnost byla porušena (tedy v jakém právním předpisu a v jaké jeho normě je určité jednání označeno za správní delikt), však plyne právě až z právní kvalifikace určitého jednání, nikoli z jeho skutkového vymezení. Zmíněné skutky přitom byly popsány stejným způsobem jak v oznámení o zahájení správního řízení ze dne 4. 5. 2007, tak ve výzvě před vydáním nového rozhodnutí ze dne 18. 11. 2010.

IV. e) Souhrnný trest

[29] Stěžovateli nelze dát za pravdu ani v námitce, která žádá uložení souhrnného trestu za sedm deliktů projednávaných v této věci a za osm dalších deliktů projednávaných před správním orgánem prvního stupně v letech 2008 – 2011. V odvolání stěžovatel citoval z odůvodnění rozhodnutí vydaného v prvním stupni, podle nějž mu bylo v době od 20. 10. 2008 do 22. 7. 2011 uloženo dalších osm pokut za delikty podle zákona o vinohradnictví a vinařství; v žalobě a v kasační stížnosti pak už tato data nezopakoval ani neuvedl další podrobnosti o oněch osmi dalších řízeních. Setrval ale na tom, že se zde měly uplatnit zásady soudního trestání, konkrétně zásady stanovené pro ukládání trestů za souběh správních deliktů.

[30] Judikatura správních soudů opakovaně potvrzuje, že trestnost správních deliktů se řídí obdobnými principy jako trestnost trestných činů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, čj. 8 As 17/2007-135, publikovaný pod č. 1338/2007 Sb. NSS); i v oblasti správního trestání je proto např. vyloučen souběh správních deliktů tam, kde se jedná o pokračující, hromadný nebo trvající delikt; pro trestnost jednání musí být naplněna i materiální stránka deliktu; a krajní nouze je stavem vylučujícím protiprávnost jednání naplňujícího formální znaky deliktu. Stěžovatel ale v podstatě zůstal u této obecné proklamace o nutné analogii mezi správním a soudním trestáním, aniž vzal v potaz konkrétní procesní okolnosti projednávané věci.

[31] Podle § 43 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, v účinném znění, soud uloží souhrnný trest podle zásad uvedených v odstavci 1 (*tedy za více trestných činů uloží trest podle toho ustanovení, které se vztahuje na trestný čin z nich nejprísnejší trestny*), když odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal dříve, než byl soudem prvního stupně vyhlášen odsuzující rozsudek za jiný jeho trestný čin. Spolu s uložením souhrnného trestu soud zruší výrok o trestu uloženém pachateli rozsudkem dřívějším, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu.

[32] Jak už uvedla žalovaná i krajský soud, řízení v této věci bylo zahájeno 11. 5. 2007, rozhodnutí prvního stupně bylo vydáno 15. 8. 2007 a potvrzující rozhodnutí žalované bylo vydáno 1. 11. 2007. Rozhodnutí žalované zrušil Krajský soud v Brně 30. 7. 2009, což potvrdil Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti 26. 5. 2010. Poté následovalo druhé kolo správního řízení (rozhodnutí prvního stupně ze 7. 1. 2011, které žalovaná zrušila 24. 3. 2011) a konečně třetí kolo, v němž byla 28. 11. 2011 a 7. 3. 2012 vydána rozhodnutí přezkoumávaná v tomto soudním řízení.

[33] Podle trestněprávní doktríny je souběh dán tehdy, jestliže se pachatel dopustil dvou nebo více trestných činů dříve, než byl pro některý z nich vyhlášen soudem prvního stupně odsuzující rozsudek, za podmínky, že tento rozsudek později nabyl právní moci

pokračování

a že o něm neplatí fikce neodsouzení. Mezníkem je tedy vyhlášení odsuzujícího rozsudku soudem prvního stupně, resp. první odsouzení, k němuž v celém trestním řízení dojde – třeba na základě podaného odvolání. Okolnost, že odsuzující rozsudek bude dodatečně zrušen na základě mimořádného opravného prostředku, na věci již nic nemění (viz Šámal, P., Púry, F., Rízman, S.: Trestní zákon. Komentář. I. díl. 6., doplněné a přepracované vydání. C. H. Beck, Praha, 2004, str. 26).

[34] V nyní projednávané věci bylo první „odsuzující“ rozhodnutí (posléze potvrzené i v odvolacím řízení) vydáno dne 15. 8. 2007; další řízení ve věci správního deliktu pak bylo se stěžovatelem zahájeno dne 30. 9. 2008 (podle údaje obsaženého v opravném usnesení k rozhodnutí žalované ze dne 7. 3. 2012, který stěžovatel nijak nezpochybil) a rozhodnutí v oné věci bylo vydáno dne 20. 10. 2008. Z ničeho tedy není patrné, že by se stěžovatel dopustil skutku, za nějž byl potrestán dne 20. 10. 2008, či skutků, za nějž byl potrestán ještě později, již před 15. 8. 2007 (před prvním rozhodnutím v nynější věci), a stěžovatel se ani nesnaží v tomto směru nijak argumentovat.

[35] Nejvyšší správní soud má za to, že pro účely posuzování případného souběhu je nepodstatná skutečnost, že původní „odsuzující“ rozhodnutí v této věci bylo zrušeno v řízení před správním soudem a že později ve třetím kole správního řízení bylo „odsuzující“ rozhodnutí vydáno opětovně. Jedná se totiž stále o rozhodnutí v totožné věci a v totožném řízení, zahájeném dne 11. 5. 2007; pro posuzování případného souběhu je tak rozhodné pouze datum 15. 8. 2007. Jak ostatně potvrzuje shora citovaný komentář i na str. 308, odsuzujícím rozsudkem (*k datu jehož vydání musely být spáchány všechny trestné činy, za něž má být uložen souhrnný trest*) se rozumí prvý odsuzující rozsudek o jiném trestném činu bez ohledu na to, zda případně v řádném nebo mimořádném opravném řízení byl tento rozsudek zrušen, pokud i po tomto opravném řízení věc skončila pravomocným odsouzením pachatele.

[36] Stěžovatel se v otázce souhrnného trestu dovolával rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2009, čj. 1 As 29/2008-62; jeho závěry se však v nyní projednávané věci neužijí, protože jsou založeny na jiné procesní situaci. V oné věci Nejvyšší správní soud jednak důsledně nerozlišil mezi prvním „odsuzujícím“ rozhodnutím ze 7. 1. 2008, které však bylo v odvolacím řízení zrušeno, a navazujícím „odsuzujícím“ rozhodnutím ze 12. 5. 2008 ve druhém kole správního řízení (*rozhodnutím, k datu jehož vydání se měl posuzovat souběh, bylo pouze první z nich*). Především ale v řízení vyšlo najevo (a žalobce na to také poukazoval), že minimálně dva ze tří přestupků, které soud považoval za sbíhající se přestupky, byly spáchány ve stejné době, tj. již před vydáním prvního „odsuzujícího“ rozhodnutí ze 7. 1. 2008. Zároveň byla žalobou napadena všechna tři rozhodnutí vydaná ohledně tří spáchaných přestupků, takže soud mohl zhodnotit časové souvislosti jednotlivých přestupků i rozhodnutí, která se jich týkala.

[37] V nyní projednávané věci soud odpovídal pouze na otázku, zda některé ze správních deliktů, o nichž správní orgán rozhodl v době od 20. 10. 2008 do 22. 7. 2011, stěžovatel spáchal před datem 15. 8. 2007. Nemohl na ni odpovědět kladně, protože stěžovatel nic takového ani netvrdil, natož aby to dokládal (*vycházel totiž podle všeho z toho, že rozhodné je datum „druhého“ odsuzujícího rozhodnutí v této věci, tedy datum 28. 11. 2011*). Jiná je otázka, zda se ve vzájemném vztahu, který by správním orgánům založil povinnost uložit souhrnný trest, neocitly ony další správní delikty, za něž byl stěžovatel potrestán v době od 20. 10. 2008 do 22. 7. 2011. Tu však Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku neřešil a řešit nemohl.

V. Závěr a náklady řízení

[38] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud zatížil svůj rozsudek vadou podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Správní orgán nedostatečně časově vymezil skutky, jimiž stěžovatel spáchal správní delikty; tím podstatně porušil ustanovení o řízení, což mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto vadu mělo být jeho rozhodnutí zrušeno. Protože však krajský soud rozhodnutí nezrušil, zrušil Nejvyšší správní soud jeho rozsudek podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. Současně soud ze stejných důvodů shledal, že již v řízení před krajským soudem byly splněny podmínky podle § 110 odst. 2 s. ř. s.; zrušil proto i rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[39] Jelikož Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a současně s ním i rozhodnutí správního orgánu, je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s.

[40] Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci. Ten přísluší stěžovateli (dříve žalobci), neboť Nejvyšší správní soud zrušil napadené rozhodnutí žalované. Žalovaná ve věci neměla celkový úspěch, náhrada nákladů řízení jí proto nenáleží. Stěžovatel měl ve věci plný úspěch, a proto mu soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přiznal náhradu nákladů řízení proti žalované. Tyto náklady řízení jsou tvořeny jednak částkou 8 000 Kč za soudní poplatky (3 000 Kč za žalobu a 5 000 Kč za kasační stížnost), jednak částkou 12 826 Kč.

[41] Stěžovatelův zástupce v řízení před krajským soudem učinil celkem tři úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v účinném znění (dále jen „advokátní tarif“)], a dvě písemná podání ve věci samé (žaloba a replika) ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. V řízení před Nejvyšším správním soudem podal zástupce kasační stížnost a dále její doplnění ze dne 11. 9. 2014, které soud považuje v jejich souhrnu za jediný úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (není totiž důvodu „zvýhodňovat“ zástupce, který doplní důvody blanketní či neúplné kasační stížnosti samostatným podáním, oproti zástupci, který všechny důvody zformuluje v jediném podání).

[42] Celkově tedy zástupce učinil čtyři úkony právní služby. Za převzetí věci, žalobu a repliku, tedy za úkony právní služby poskytnuté do 31. 12. 2012, mu náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 x 2 100 Kč [§ 9 odst. 3 písm. f) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu ve znění do 31. 12. 2012 na základě přechodného ustanovení čl. II vyhlášky č. 486/2012 Sb.], za kasační stížnost pak náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu]. Ke každému úkonu právní služby je pak třeba připočítat 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. To činí dohromady (3 x 2 100 + 3 100 + 1 200 =) 10 600 Kč. Zástupce je plátcem daně z přidané hodnoty, celková částka náhrady se proto zvyšuje o částku 2226 Kč odpovídající dani v sazbě 21 %, kterou je zástupce povinen odvést z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů, na částku 12 826 Kč.

pokračování

[43] Celková výše náhrady nákladů řízení před krajským soudem a Nejvyšším správním soudem včetně zaplacených soudních poplatků tedy činí 20 826 Kč. Tuto částku je žalovaná povinna zaplatit do rukou stěžovatelova zástupce ve lhůtě 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. října 2015

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu